

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.
Velja za vse leto..... \$6.00
Za pol leta..... \$3.00
Za New York celo leto... \$7.00
Za inozemstvo celo leto... \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 192. — ŠTEV. 192.

NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 17, 1921. — SREDA, 17. AVGUSTA, 1921.

VOLUME XXIX. — LETNIK XXIX.

BRIAND BO PRIŠEL V AMERIKO

ODLOČITEV FRANCOSKEGA MINISTR. PREDSEDNIKA PO-MENJA NAJBRŽ, DA SE BO TUDI LLOYD GEORGE VDELE-ZIL KONFERENCE.

Washington, D. C. 16. avgusta. — Pravljjanju. Poslaništvo se je uverilo, da je ta trditev neutemeljena. Skorot gotovo je, da se bo poleg angleškega jezika rabilo oficijelno tudi francoski jezik na tej konferenci. Danes prevladuje tu utis, da bosta obstajala najmanj dva oficijelna jezika.

Pod "oficijelnim" jezikom se navadno razumejo jezik, katerega se sprejme kot merodajnega, kakor pride do kakega spora glede tega, kar se je izgovorilo ali napisalo.

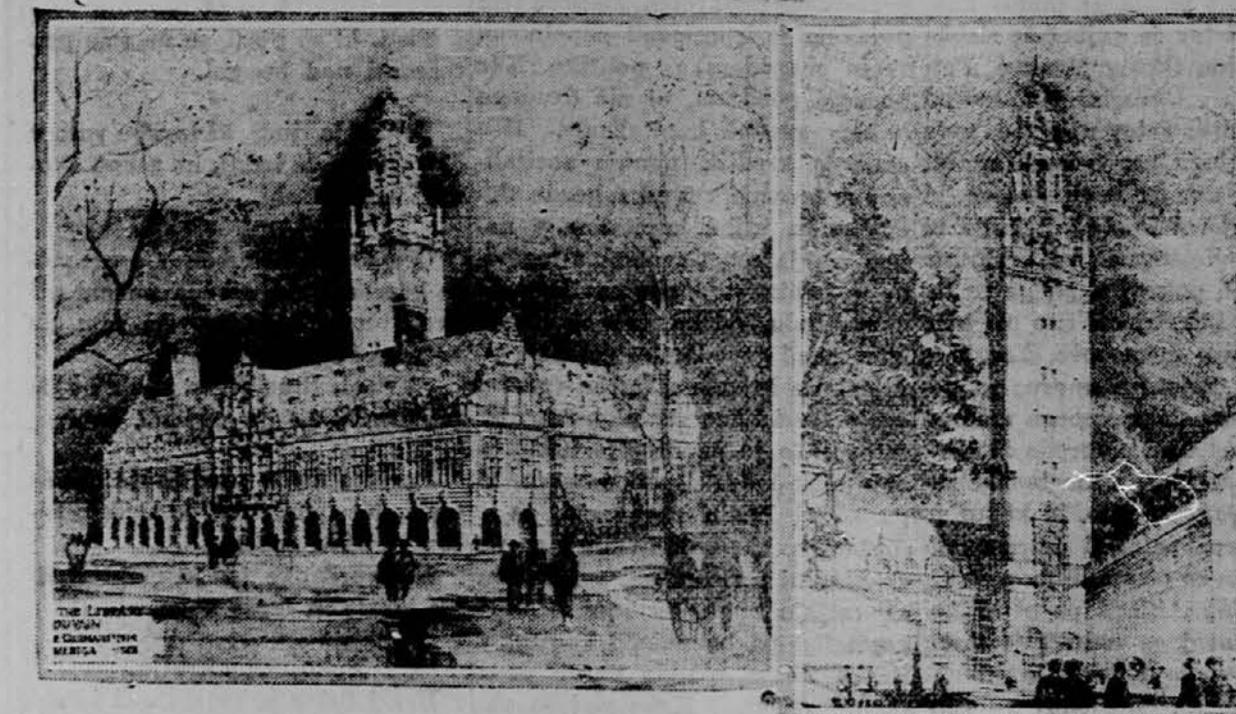
Na pariški mirovni konferenci je takoj v začetku vzbudilo vprašanje oficijelnega jezika precej napetosti. M. Pichon, francoski minister za zunanje zadeve, je stavil predlog, naj bo francosčina oficijelni jezik razpravljanja. Predsednik Sporočila poslanika Herricka je bilo naslednje:

Ministrski predsednik Briand me pooblašča, da z vašim posredovanjem sporočim predsedniku, da se bo z največjim veseljem osebno vdeležil konference kot načelnik francoske delegacije.

Ceprav niso prišle dosedaj še nikakse oficijelne informacije iz Anglije in Japonske glede tega, če bodo ministrski predsedniki teh dežel načelovali tozadivnimi delegacijam, se vendar smatra aksijo francoskega ministra predsednika za znak, da bo navzoč tudi angleški ministr predsednik Lloyd George.

Uradniki v Washingtonu si niso mogli pojasnit poročil iz Londona v katerih se je glasilo, da so izjavili uradnički zunanjega urada, da ni prišlo v roke dotičnega urada oficijelno povabilo, katero je poslal državni department pretekli teden. Domneva se, da je iskati težkoče mogoče v tem, da se mudita tako angleški minister za zunanje zadeve, lord Curzon, kot ameriški poslanik Harvey sedaj v Parizu.

Danes se je ponovilo v tukajnjih oficijelnih krogih, da so temeljila poročila francoskih listov, soglasno s katerimi naj bi bila angleščina edini oficijelni jezik, na napačni domnevni. Pred par tedni, malo potem, ko je dal predsednik izraza svojemu namenu, da sklice razroževalno konferenco, se je obrnilo francosko poslanstvo na državni department z vprašanjem, če je resnično poročilo, da bo le angleščina oficijelni jezik pri raz-

Slika nam kaže načrt za knjižnico, katero bodo zgradili z ameriškim denarjem v Louain. Staro knjižnico so bili Nemci uničili z vsemi njenimi zakladi vred. Poslopje bo dograjeno leta 1925. Na desni je spominski stolp, ki bo 275 čevljev visok.

SOVJETI SO NEIZPREMENJENI

FRANCOSKIM KOMUNISTOM JE POVEDAL, DA SO LE-TI IZ-FREMENILI SVOJO POLITIKO, NE PA SVOJIH PRINCIPOV. — PRIČETEK NOVE DOBE

Pariz, Francija, 16. avgusta. — Komunistični list Humanite je objavil danes petisoč besed vsebujoče ugotovilo Jurija Čičerina, ruskega sovjetskega ministra za zunanje zadeve, v katerem zanikuje, da bi komunisti izpremenili katerogakoli svojih principov. Izpremenili pa so svojo politiko. V celoti dolgem ugotovil ignorira Čičerin bedo stradajočih milijonov v Rusiji, pač pa pozivlja Francijo, naj prične tržiti z Rusijo, ker bo drugače Anglija posnela vso smetano.

Minister pravi, da predstavlja oživljene ruske poljedelske produkcije glavni cilj sedanje ruske sovjetske republike. Potem ko je rdeča armada porazila vse sovjetske sovjete, se je pričela nova doba, v kateri ni več državni monopol na živila tako potreben kot je bil prej.

Sedaj se moramo ozirati na interes kmetov, — je reklo. — To je temelj našega novega sistema. Davki v blagu bodo dajali sovjetski vladi kar potrebuje, in ostalo lahko prodajo kmetje sami.

V nadaljnem pa izjavlja Čičerin da je temelj njegove zunanje politike sodelovanje sovjetske Rusije s kapitalističnimi državami.

Napačno je domnevati, — piše on, da smo se ni izpremenili ali da smo opustili svoje principe. — Nismo se izpremenili mi, pač pa naši oklici. Naše osnovne ideje so iste, le trenutni problemi so odvisni od okoliščin, ki nas obdajajo in ti niso isti, kot so bili tekmo imperialistične vojne. Mi ne more nastopiti na isti način tekmo dobre splošnega previranja krv kot v sedanjih dobi počasne evolucije ter pomembnega razkroja kapitalistične ekonomije. Rim je ostal isti, — kot je njegovim armadam poveljal Scipio in ko jem poveljeval Fabius Cunctator.

Oba dečka, ceprav tekmeča v Šoli, sta se vendar rada igrala skupaj in Pallau je povabil Florence, naj pride k njemu na dom. — Dne ur potem ko je odšel Florence s svojega doma, je prišla sestra Paleau ter povedala staršem Florenciu, da se je slednji ubil, ko je skočil z ene postelje na drugo. Pri tem je baje zadel na zeleni drog ter dobil pri tem veliko rano na celo.

Po pogrebu pa je mati dečka pregledala njegovo obliko ter videla, da ima dečkova čepica luknjo. Vsled tega je pričela stvar preiskovati.

Pallau je končno priznal, da je ustrelil svojega tovariša, kateremu je zavidal, ker je dobi boljše spričevalo kot on sam.

Potem, ko je povabil rdečo armado radi njenih zmag, je nadaljeval Čičerin:

Najbolj dalekovidni državniki kapitalističnega sveta, namreč oni Anglije, se že davno prišli do sporazanja, da se jim ne bo nikdar posrečilo zdrobiti nas s silo orožja. Skršajo nas ukrotiti s trgovino. To je ideja angleškega ministarskega predsednika. Mi smo prijeli za vado. Naša pot pa ni o na Lloyd Geirge. Mi vse si želi-naslov slediči, George, Washington,

PELAGRA SE BO ŠIRILA PO JUGU

Tekom leta 1921 je pričakovati nad 100.000 slučajev pelagre. — Položaj v Mississippi dolini.

Washington, D. C. 16. avgusta. Naziranje zdravstvenega urada Združenih držav, da bo v tekočem letu v južnih državah opaziti veliko povečanje števila obolenih na relagri, je bilo potrjeno v pismu katero je posial predsednik Hardingu generalni zdravnik Cumming, načelnik tega urada in ki je bilo objavljeno v Beli hiši.

Pismo pravi, da ni bilo iz južnih držav na razpolago nikakih poročil glede umrljivosti, z izjemo Mississippija, iz katere države se pa javlja, da se je število obolenih na pelagri podvojilo v prvih mesecih tekočega leta.

Ugotovilo je bil priložen memorandum, ki se je glasil na naslednji način:

Informacije kažejo veliko povračanje slučajev pelagre tekom tekočega leta v Alabami, Arkansusu, Mississippiju, Oklahomu, Texasu in mogoče tudi v Severni ter Južni Carolini. Tudi iz Georgije pribajajo poročila, da se je število pomnožilo.

V pismu se glasi nadalje, da se je položaj dosti izboljšal posebno vsled prizadevanja poljedelskega departmента, ki skuša uvesti večjo raznolikost v pridelkih južnih držav.

Agenti poljedelskega departmента pojasnjujejo nespametnost dosednjega postopanja v južnih državah, kjer nasade farmerji v glavnem en pridelek, dočim znamenajo sveže sočivje, sadje, koškerejo in drugo.

Čeprav je bilo v zadnjem času v južnih državah opaziti nekako izboljšanja z ozirom na mlekarstvo, je bila zadnja ekonomska depresija, povzročena vsled padanja cene bombaža vzrok, da se je marsikater farmer iznenabil svoje zadnje krave ter s tem tudi najboljšega in uspešnega sredstva v boju proti pelagri.

Pri tem je bilo v zadnjem času v južnih državah opaziti nekako izboljšanja z ozirom na mlekarstvo, ki so zastavili v Trstu, da niso imeli časa zauživati svojih obedor.

Temveč jedli klobase in kruh kar na cestah. Jaz ne vem, kaj se je

PETER KARADŽORDŽEVIĆ MRTEV

VSE DRŽAVNE POSLE JE BIL POVERIL PRED LETI SVOJEMU SINU. — STAR JE BIL SEDEM-INSEDEMDESET LET. — NEKOLIKO ZGODOVINE.

Belgrad, Jugoslavija, 16. avgusta. — Danes je umrl tukaj srbski kralj Peter.

S srbskim prestolom, katerega je zasedel kralj Peter 15. junija 1903, je zvezana tako krava zgodovina.

Zadnjih sto let sta se družini Karadžordževičev in Obrenovičev borili za naylado v Srbiji. Ta borba je zahtevala veliko žrtev.

Karadžordževiči so bili potomeci Črnega Jurija, ki se je neunstrašeno boril proti Turkom ter bi bil skoraj osvobodil Srbijo. Osvojeno je pa završil Miloš Obrenović.

Miloš je bil proglašen leta 1817 srbskim knezom, in Črni Jurij, ki je skušal znova priti do moči, je bil umorjen.

Obrenoviči so vladali do leta 1842. Onega leta je bil pa s pomočjo Rusije proglašen srbskim knezom Aleksander Karadžordžević, katerega so pa pregnali ter imenovali njegovim naslednikom Mihaila Obrenovića.

Izgnani Aleksander pa ni miroval, ampak ga je dal leta 1868 umoriti. Njegov naslednik je bil Milan Obrenović, za njim pa zasedel srbski prestol Aleksander Obrenović, ki se je posebno proslavil s svojo ženo Drago Mašin. On in Draga sta bila dne 10. junija 1903 umorjena.

Srbski prestol je zasedel Peter, ki je dotedaj živel kot privatnik v Švici.

Kralj Peter je bil pri svojem narodu jako priljubljen ter je veliko storil za nj. Ko je leta 1914 dosegel svoje 70. leto, je poveril vse državne posle svojemu sinu Aleksandru.

LAŠKI FAŠISTI SO SE VDALI

ITALIJANSKI FAŠISTI SO SE SPRIJAZNILI S SOCIJALISTI TER NE NAPADAJO VEČ STAVKOJOČIH DELAVCEV. ZAHTEVE NATAKARJEV.

E. J. Hurley, provijantni častnik zavrsilo po volitvah, a očvidno niz Cunard parnika Pannonia, ki se so bili fašisti zadovoljni s tem, kar je ravnokar vrnil iz Italije in je storila zanje vlada. Posledice Grške, je izjavil, da so sklenili fašisti je bila, da so imeli številne sošisti mir s socialisti in da vsled stanke z vojnili fašistov v Rimanu in na enem teh sestankov je bil dogovorjen, da bodo fašisti prenehali zasledovati stavkujoče delavce.

Fašisti in socialisti so sedaj zvezani proti komunistom. Do nikakih spopadov ni prišlo med njimi, dokler sem se mudil jaz v Italiji in le en človek je bil zaboden na ulicah Trsta v teku triajstja dneh.

Mr. Hurley je obiskal Atene iz pristanišča Pireja in izjavlja, da je položaj v grškem glavnem mestu precej napet, kajti kralj se je hotel proti volji vlade in parlamentu polasti kontrole nad grško armado ter razpolagati z ujo po svoji lastni volji.

ITALJANI PROTI USMRČENJU V ZDRAUŽENIH DRŽAVAH.

Rim, Italija, 15. avgusta. — Italijanski socialisti vodijo potom svojega oficijskega organa, Avanti-ja, kampanjo, da prisilijo vlado k korakom, s pomočjo katerih bi se preprečilo usmrčenje dveh Italjanov, Vanzetti-ja in Sacco, katera je neka porota v državi Massachusetts spoznala krivim umorom kar sta bila obsojena na sart v električnem stolu.

Avanti pravi, da sta ta dva moža nedolžni in da sta bila obsojena od reakcijonalne porote in raditev, ker sta se neučrnili potencialno ter razpolagati z ujo po svoji lastni volji.

Nekdo najdaj ne pride v New York v namenu, da bi potovao v stare kraj, ako nima kakšne oznajmene listine.

Avanti pozivja mednarodno delavstvo, naj bojkotira ameriške parnike ter dvigne splošen protest.

Potni listi.

Po največji odredbi belgrajške vlade dober Jugoslovani potne liste samo tedaj, ko prinesejo se sobej kako listino iz starega kraja, da je razvidno, od kod je doma. Take liste so: Stari potni list, delavščki ali vojaški knjižnica, krstni list in domovnica.

Navedne pismo ne zadostuje več.

Kdor zdaj nima nobene take listine, pa želi potovati v stare kraj, naj piše županstvu one občine, v katero je pristojen, po domovnicu, potem bo šele mogel dobiti jugoslovanski potni list.

Nikdo najdaj ne pride v New York v namenu, da bi potovao v stare kraj, ako nima kakšne oznajmene listine.

Frank Sakser State Bank,
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Denarna izplačila v jugoslovanskih kronah, lirah in avstrijskih kronah

na potom naše banke izvršujejo po nizki ceni, zanesljivo in hitro. Včeraj so bile naše cene sledče:

JUGOSLAVIJA:

Raspodilja na sedanje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovi" in "Jadranska banka" v Ljubljani.

300 kron ... \$2.10	1.000 kron .... \$ 6.40
400 kron \$2.80	5.000 kron \$32.00
500 kron \$3.50	10.000 kron \$64.00

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMELJE:

Raspodilja na sedanje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu.

"GLAS NARODA"

SLOVENIAN DAILY
Owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
In Corporation

FRANK SAKSÉK, President

LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Addresses of Above Officers
in Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"Glas Naroda" inhalet vseki dan izvzeti in zveznički mediji in praznikov.

Ka celo leta velja list na Ameriki	Za New York za celo leta	\$7.50
In Canada	za pol leta	\$5.00
Ka pol leta	Za inozemstvo za celo leta	\$7.50
Ka četrt leta	za pol leta	\$5.00

G L A S N A R O D A
Voice of the People
Lived Every Day except Sundays and Holidays.
Subscription yearly \$7.50

Advertisement on agreement

Doprisk bres podpisna in besedilna se ne razložuje. Denar naj se blagovajti po Money Order. Pri spremembah Leta naravnih promen, ca se ne bo tudi prejšnje blagovne nazare, da hitreje najdemo naslovnika.

G L A S N A R O D A
Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2576

SRB O SRBIH.

Te dni smo slišali Srba, ki je izvajal naslednje:

Zapisano je, da mora pravica zmagati, in zmaga je v vsem svojem veličanstvu in v vsej svoji lepoti.

Stoletja in stoletja je prelival srbski narod svojo srčno kri za ta edini trenutek, katerega praznuje danes in ga bo večno praznoval. Dolga je bila pod od Kosova do osvoboditve največjega mučenika vseh narodov, dolga je bila pot in nešteoto večjih ali manjših kosovskih tragedij je bilo vmes.

Nestekrat so nas krivili, skrivili do tal, toda naše mišice so bile premočne, naše kosti prejake, da bi počile. Pokale so, počile nikdar. Krivili so nas, a nikdar skrivili.

Ko se je bil svet, ves spočit, oborozil do zob, ko je prikipele sovraštvo med narodi do vrhunca, smo se tudi mi pripravili, pohabljeni in izmognani vsel neštehtih vojn, da dopolnilo svoje poslanstvo, da osvobedimo, kar je našega ter lastnino onih, ki so nam bratje po krvi in po rodu.

Nasa armada je bila primeroma velika, kajti sestajala je iz mladeničev, mož, starčkov, žena, deklet in otrok. Vsi do zadnjega smo bili prepojeni z isto mislio in z istim duhom.

In ker je bila ta armada velika so bile tudi njene žrtve strašanske. Nikjer ni božja dekla tako pošastno, mahala s svojo koso po naših krajinah, pa kljub temu ni svetovnik slišal tako malo tožba kot od nas.

Nikjer niso bile žrtve tako strahovite kot pri nas, pa kljub temu ni bilo nikjer drugod tako trdne in neomajne vere v pravico kot pri nas. Huda črna razbolena rana bi bila kmalo smrtonosna, ker je poleg Turka, Nemca in Madžara, tudi naš sosed, naš brat po krvi in jeku, zasadil svoje bodalo vanjo.

Toda naši pojmi o odpuščanju, o velikodušnosti in ljubezni do brata, so bili tako veliki, da se je tudi ta rana zacelila ter se ne spominjam več nanjo.

Končno, ko je zmaga pravica, smo na široko odprli vrata vsem, ki so hoteli biti z nami, bratski smo jih sprejeli ter po svojih skromnih sredstvih in močeh gospodljivo postregli.

Kam bi sicer ubogi naši bratje, če na k nam?

Samostojnost! Neodvisnost! Popolna neodvisnost! To so lepe besede, če jih govori človek z idealnega stališča, toda sedanji čas je doba krutega materializma, sedaj je doba neizprosne realnosti.

Pravica je vedno na robu propada in kaj lahko omahne, če je moč ne zadržuje. Vzemimo, da bi dobili vi vrhano mero pravice, toda vtemeljiti bi je na mogli, ker bi bila roka, ki bi jo držala, veliko preslab.

Dali smo vam vse, kar smo imeli, pozvali vas, da nam pomagate popravljati našo prestreljeno in poškodovano hišo, ki naj bi bila naš skupni dom.

Skoraj vsi ste se odzvali, toda v dveh različnih namenih. In posledica tega je, da ima zidarsko keljo le malokdo v rokah, dočim je število tistih, ki s krampi podirajo, neprestano narašča.

Izpametujte se bratje, ker je skrajni čas, kajti sedaj je najvišji dan na obzorju.

Temne noči se bližajo, in težko nam bo v njih brez cilja in pravca.

Lakota v sovjetski Rusiji.

Sovjetsko Rusijo je zadeba groce, paroblovbo, ki spajata med se zovita katastrofa. Silna suš v južnem Rusiji, zlasti ob Volgi med Samaro in Astrahanom, je uničila vse rene pot. Kajti če je žetev v eni zimsko setev in tudi velik del jarev. Manjka krme za živino, ljudje vira iz drugih delov. Rusija je večnimajo hrane; tisoči in desetisoči zapuščajo z golimi življenjem dočne vasi ter beže na vozeh z vsemi otroci ter najnujnejšimi potreboščimi, gladni, ob beračenju proti Sibiriju, Turkestanu, Ukrajini, da dobe košček kruha. Miljone ljudi ogroža smrt. In glad posprejejo vso rupa, ne pozna pa ne namike bolesti, zločine in špekulačije. Razširja se kolera. Sovjetska vlada ne more razglasiti smrtno gladi. Šele, odkar imamo že zveznički pot.

Zgodovina prejšnjih stoletij nam večkrat govori o enškem umiranju narodnem gospodarstvu nemogoče sledenem vojni in meščanska

vojna sta rusko kmetijstvo in kljub vsej nesrečni politiki in zaprometna sredstva silno opustošili, smehovanju, obekovanju, podkupo la, tako da sovjetna Rusija zaradi vanju, kar je povzročil vse ruski suše stradajočim pokrajinam ne boljševizem, ko je razcepil mednarodno delavsko gibanje ter zastrupil odnosaje med proletarskimi strankami. Na to zvezo ne smemo pozabiti, solidarnost in ono, ki obdelane je bilo torej eno tretjino družev evropskega dela v ruskih manj zemlje. Še hitreje pa je pred prilek. Pred vojno je znašala žetev 4.5 milijard蒲udov kot srednja žetev: leta 1920 pa so predelali le 2.1 milijarde蒲udov žita. Letošnja žetev je najbrž še slabša nego lanska. Okrog Moskve, Petograda in v Ukrainski začnodi od Dnjepra sicer žetev ni slaba, toda na celi jugu pa so imeli zaradi suše silno slab prilek. Zaloge, ki se nahajajo v Rusiji, utegnile bi komaj zadolostovati za prehrano stradajočih pokrajin. Ni pa tako lahko. Rekvirirati žito pri kmetiu je skoraj nemogoče, ker bi s tem tirali kmete k uporu; za denar, ki nima skoraj nobene vrednosti, pa kmet tudi ne proda žita. — Vlada more torej s kmetom le zamenjati blago za žito, in kakor je vlada preračuna, bi potrebovala v ta namen za 600 milijonov zlatih rubljev blaga. Blaga pa ni toliko. Zaradi neurejene industrije more sovjetska vlada dobaviti le v vrednosti okoli 150 milijonov rubljev blaga za zameno za žito. Vrhutega so pa še velika ovira prevozne težkoce. Industrija počiva, ker ji primanjkuje premoga, dočim se nahaja na drugih okrožjih zaloge surovega olja, lesa za kurivo brez prida; železnice ne morejo dovzeti goriva iz pridelovanih v industrijska ozemlja. Kako naj se obnovi promet, trgovina, bankarstvo privatna industrija, če se zopet ne zagotovi pravna varnost? Ako je res, kakor misli Lenin, da mora Rusija najprej preiti pot državno pokoril. Usoda mu je naklonila, da je videl svoje kraljestvo neizmenjeno povečano, segajoče od Mačedonije ter obsegajoče nad dvajset milijonov ljudi. S tako zavzetosti v sreu in s takim zadoščenjem je lahko umirati.

Ruski boljševizem je sicer bil že pred to elementarno katastrofno popolnoma bankrotom. Že pred tem pojavom je izpremenil popolnoma svojo gospodarsko politiko. Kar poznejo poizkuša, ni nič drugega kakor gradba kapitalizma. Išče zmanjne kredite, ponuja socijalizirane tovarne, rudnike, gozdne, dcmačim in tuji kapitalom v načaju, uvaja zopet svobodno trgovino in bankarstvo, ustanavlja malo obrt. Toda, dočim je popolnoma izpremenil gospodarsko politiko, — pričakuje še vedno, da bo vzdržal svojo teristično strankarsko diktaturo. To je pa utopia. Obnova kapitalističnega gospodarstva, ki ga sedaj Lenin zagovarja, se diktatura, kar trdi Lenin sam, ne diktatura, kar vladati s sistemom, v katerem ne veljajo nobeni zakoni. Kateri kapitalist pa bo naložil kapital v Rusiji, če ni nikdar varen pred ekspropriacijo? Kako naj se obnovi promet, trgovina, bankarstvo privatna industrija, če se zopet ne zagotovi pravna varnost? Ako je res, kakor misli Lenin, da mora Rusija najprej preiti pot državno pokoril. Usoda mu je naklonila, da je videl svoje kraljestvo neizmenjeno povečano, segajoče od Mačedonije ter obsegajoče nad dvajset milijonov ljudi. S tako zavzetosti v sreu in s takim zadoščenjem je lahko umirati.

Pariška moda predpisuje daljša kralja. Newyorčanke pa počeojo ničesar slišati o tem.

Newyorčanke imajo namreč više ideale in lepše noge.

Pokojnemu kralju.

Kralj Peter je umrl. Umrl je na ravne smrti — to je treba povdavati.

Ce je imel kake grehe na vesti, se je zanje v zadnjih letih težko pokoril. Usoda mu je naklonila, da je videl svoje kraljestvo neizmenjeno povečano, segajoče od Mačedonije ter obsegajoče nad dvajset milijonov ljudi. S tako zavzetosti v sreu in s takim zadoščenjem je lahko umirati.

Bil je možak stare šole. Njegov sin bo morda malo bolj moderen in njegovega sina sin morda tako moderen, da bo smatral svobodno gržavjanstvo v svobodni državi za največje dobro.

Evropski monarhi ga niso prav pribajno gledali, če, da je z okvirjemi rokami zasedel srbski prestol. Tega pa najbržje ni storil toliko iz sebljenosti kot iz ljubezni do domovine.

To ljubezen se da izraziti na stotine načinov.

Nekateri hočejo pomagati domovini s prošnjami in soizami, drugi z dobrimi nasveti in ukrepi, tretji z bombo in bodalom.

Kateri način je pravilen, se poznavadi še pozneje izkaže. Posledice povedo, če je bil način dober ali zanič.

Petrova smrt bo zadala Srbom strašen udarec. V svoji naivnosti si namreč ne morejo misliti države brez kralja, posebno brez Petra.

To je njihova poglavitna slavost in tako neprimerna za sedanjo dobo.

Petrova smrt bo zadala Srbom strašen udarec. V svoji naivnosti si namreč ne morejo misliti države brez kralja, posebno brez Petra.

Slovenec in Hrvati pa vidijo v pokojnem Petru markantno osebo.

Kje je ravno vsleditev, ker je imel srbski narod neomajno zaupanje.

Varjava, delala čudeži s peščico vojakov ter dneh umiranja obudila Srbce k življenu.

Vse v narodu je izpremenljivo, samo narod je trajen, če ima življenske predpogoje za to trajnost.

Starci umirajo vsed starosti in nerazumevanja časovnih zahtev.

Mladina stopa na dan, ki v duhu česa obnavlja in prenavlja.

V nesmrtnih besedah neznanega srbskega pesnika je večna resnica:

“Ak i jesu odleteli ždrali, ostali so ptiči ždraloviči;

naše pleme poginuti neče, naši dvori ostati pusti neče...”

ne more delati nobene preglavice.

Iz stališča absolutne ekonomije je na mestu edinstveno visoki most, ki bi zvezal oba strma bregova blizu vrha na najožjem mestu.

Kar se tiče proge Kočevje-Moravice, sta projektirani več ali manj v detajlu v glavnem že dve varijsanci. Prvo, takozzano rdečo proje, je projektiral po načinu znanega industrialeca A. Kajfeža iz Kočevja, rodom iz Banjaluke, dunajski inženier F. Mussel. Ta je zavzeta iz Kočevja čez Štalejarse, Banjaloko, Nova Sela, Brod ob Dravi, jo preurediti v glavno progo, eliminirati nepotrebne ovinke in povečati racije ovinkov ter zgraditi deloma trdnejšo podstavbo.

Z oziom na to je edino umestno, da se zgradi med Kočevjem in Moravicom prvovrstna proga, po kateri bi vozili lahko tudi brzavki. Če bi bil teren popularni tak most

“Največjo oviro nove proge v glavnem je, da dajejo recepte za večno mladost ponavadi le stare ženske.”

Pred sodiščem nič ne pomaga izgovor, da človek ne pozna postave.

Marsikom je pa pred sodiščem že tako pomagalo, ker je poznal postavo.

Tisti, ki se plazi, se ne sme prisotjevati nad breami.

Veliko je ljudi, ki izgube vero v človeštvo še tedaj, ko začno dvojni sami o sebi.

Oče je rekel snubec: Če vas moja hčerka ljubi, seveda nimam nič proti temu. Toda povem vam, da ne zna čisto nič kuhati.

— Poglavitna stvar je, da ne bo poskušala, — je odvrnil snubec.

Pariška moda predpisuje daljša kralja. Newyorčanke pa počeojo ničesar slišati o tem.

Newyorčanke imajo namreč više ideale in lepše noge.

Pokojnemu kralju.

Kralj Peter je umrl. Umrl je na ravne smrti — to je treba povdavati.

Ce je imel kake grehe na vesti, se je zanje v zadnjih letih težko pokoril. Usoda mu je naklonila, da je videl svoje kraljestvo neizmenjeno povečano, segajoče od Mačedonije ter obsegajoče nad dvajset milijonov ljudi. S tako zavzetosti v sreu in s takim zadoščenjem je lahko umirati.

Druži varjanti pa imata to veliko razliko.

Brezovščinski radař je zavzel razlog, ki govorja za to.

Četrt miljard krov vlog je dosegla mestna hranilnica ljubljanska 7. julija 1921.

Zlata poroka v Ljubljani.

Vojaški nadoficijal Avgust Potokar in njegova žena Alojzija sta slavila 11. julija zlato poroko.

64 let je poteklo tekočega meseca (avgusta), od kar je stekel prvi vlek južne železnice.

Poskušen samorom.

Iz obupa se je vojni invalid Janez Veternik iz Predosej pri Kraji zabil

Iz dnevnika otroka.

23. maja 1899. — Današnjega dne, ob zaduhem vremenu, sem prišel na svet. Jaz tega nisem zahteval, pa sem moral. Jaz spadam med olikane otroke sedanjega časa, in čutim to kot prikrajšanje osebne prostosti. Kako pride sploh do tega, da se moraš roditi proti svoji volji!

Lepo se je začelo zares! Jedva sem bil na svetu, ko me zgrabi neka ženska, me položi v posodo gorce vode, potem me zavije v velikansko množino ruti in drugih podobnih stvari. Vraga, mi je bilo vroče! Potil sem se kot osel!

"Kuto je srčkan?" je rekla potem tista ženska neki drugi ženski, ki je ležala zraven mene. "Le glejte, kako lepa rdeča ličica ima!"

Ni čuda! Saj je bilo tako vroče! Vroč dan, kakor že omenjeno, v sobi niti eno okno odprto, potem kopelj, tako zaviti... strašno!

Poizkušal sem jih na eden ali na drugi način opozoriti na to, — pa zvezali so mi povrh še roke, kot bi bil zmrel. Niti ganiti se nisem mogel. Sedaj zakriješ, sem si mislil, mogoče te potem odvijojo. In tako sem začel neznanško kričati. Zatem je prišel ne mož, videti je bil ves srečen, poljuboval me je in hrabal različne prijazne besede, da bi se jaz utolažil, pa modra ženska — pozneje sem izvedel, da je bila neka gospa Miklavšek, babica, — ta je rekla, da je to dobro, ker se moja pljuča s tem krepijo.

Prismoda!... In jaz sem vedno bolj in bolj kričal, ker mi je pri kričanju postalo še bolj vroče, kot mi je bilo poprej, in vedno bolj sem se potil.

Kako rad bi bil dobil sladoled ali pa mrzlo kavo, mrzlo limono, ali kaj podobnega; ne, topličaj sem moral požirati. — Če bi šlo po mojem, bi se srčno rad od povedal rojstvu in bi šel zopet na zaj: toda: me je li kdo razumel?!

Iz jeze sem še bolj kričal. Oni mož v sobi je že začel sklepati roke, vzhodovati in razburjen tekel semintja po sobi. Jaz pa sem si mislil: Ti si gotovo tudi krič, da sem jaz tu; le jezi se, saj sem se tudi jaz jezik. Tistikrat namreč ni sem še poznal četrte božje, zapovedi in nisem vedel, da je tisti mož, kateremu je moje kričanje tako razburjalo živec, moj oče.

Prišel je zopet k meni, da bi se mi dobril, odšel je pa precej spet, s svojim nosom je tako žudno vohal in precej potem je rekel gospoj Miklavšek, da bi bilo dobro, če bi me odvila. To se je tudi zgodilo... Ah, to je storilo dobro. Od veselja sem cepetal z nogama, kakor hrošč, ki leži na hrbitu. Padolgo me niso pustili tako, bali so se, da bi se prehladili... pa v taki neznosni vročini!

2. junija. — Danes sem že devet dni star. In kaj sem že vse izvedel v tem kratrem času! Gospo Miklavšek ni več tu, pride le še sempatica pogledat. Krščen sem pa tudi že. Ime mi je France! K mojemu krstu je prišla velika množica ljudi, vsi so jedli in pili, in jaz sem bil tako lačen! Nekateri so trdili, da sem "cel oče", drugi zopet so bili zmenjeni, da sem materi kakor izobraza izklesan, kar je pač me ne zopet malo zanimalo.

Neko žensko bitje so mi dali, ki naj bi me redilo. "Dojilka" ji pravijo. Kake stvari uganjajo ž njo, vse drugače kakor z mano! In slepari me neznanško. Mesto da bi dobil gorko, materno mleko, mi daje le iz steklenice pit. Da, ali moreš kaj povedati?! Ali razume do novorojenega dete?

Ce kričim, da bi opozoril svoje ljudi na to sleparijo z mlekom, potem začnejo biti po meni, na mesto po njej.

Včasih me nese dojilka "na izprehod". Takrat pride skoro vedno človek v rdečih hlačah in modrem jopiču, na katerem se bliščajo gumbi. Svetli gumbi so mi všeč. S tem človekom je moja dojilka zelo prijazna in on ž njo tudi. Preprijava sta med seboj... Ne gledata popolnoma nič name.

Nedavno tega sta me položila na klop, ker sem jima bil na poti. Nenakrat pride velik pes, ki mi je ves obraz obiljal. Ravno tako je tisti človek z bleščicimi gumbi napravil z mojo dojilką, a meni se je pes gnusil.

24. maja 1901. — Danes sem, hvala Bogu, že dve leti star. Da jejo mi že bolj pametno hrano. Dojilke tudi ni več. Kakor slišim, je že zopet drugod v enaki službi. Najbolj me zabavajo moji starši

Gospodarska kriza v Julijski Benečiji.

Ljudje, ki prihajajo k nam iz Julijski Benečiji, tožijo v pogovorni soglasno o veliki gospodarski krizi, ki pretresa Primorje.

Moj oče je prinesel neko knjigo domov, v kateri je baje pisano, kako se otroci vzgajajo. Žena pa, katero kliče oče za taščo, pravi, da je izročila osem otrok, pa vse brez knjige, in vendar so vsi "kaj postali".

Ko sem uvidel, da so se prepirali le radi te neumne knjige, sem jo spravil na stran, raztrgal sem jo pologama v male koščke in jih pojedel. To vam je bil kraljal v hiši, ki je zmanjkala knjiga! Oče je trdil, da jo je spravila tašča na stran, radi tega pa je bila moja mati učajljena in je rekla, da ne tripi, da bi kdo njeni mater imel za tatio.

Ko sem viden, da sumnijo stara mater, sem imel toliko krepot, da sem vse izpovedal. To so vam gledali, ko so slišali, da sem jaz snedel knjigo. Zakaj, ne vem, saj ravno tako slabu ne bilo, samo platnice so bile nekoliko trde.

Po zdravnika so šli, ta mi je dal nekaj pitij... in po tem mi je bilo strašansko hudo. Mnogo hujše kot po knjigi.

* * *

S. avgusta 1903. — Še vedno se krogajo radi mene. Ne razumen, zakaj imajo ljudje otroke, če se potem samo prepričajo radi njih. Moja mati me je namreč s "ta črnim" strašila. Radi tega je bil moj oče ves iz sebe in je reknel, da me mati tako odgaja, kakor se je nekdaj odgajalo otroke po kmetih. "Ali hočeš na vsak način, da postane Francek butec?" vprašal je.

Sedaj se je pa seveda zopet stara mati vmesala in rekla: "Moj najstarejši, Janko, je "žolnir" in je tudi v "ta črnegu" veroval, zavoljil tega pa le n Ostal butec!"

Pravljic bi mi tudi ne smeli pričevati, ja menil moj oče, ker to zastruplja otrokovo domisljitev in predstavlja stvari in dogodke, katerih nikdar ni bilo.

Moja stara mati se je zopet smetela in rekla: "Potem pa tudi ti, dragi zet, nesmeš pričevati pravljice tvojim volilcem, ker ti se tem ljudem predučeš, kar se še nikdar ni in tudi ne bo zgodilo!"

Če bi vedel, da napravim tak nimir v družini, bi mi bilo zares ljubše, da ne bi bil prišel na svet! "Pa to li kdo vpraša?" Tu se ti prepirajo, ali naj bi me vzgajili po starem ali po novem, in v tem vedeni prepirim me pa spletu ne vzgajajo, kar mi je pa še mnogo ljubše, ker kadar slišim kaj o "vzgoji", me obide težava, ker je to vedno le kaj takega, kar mi ne ugaja.

* * *

3. septembra 1905. — Imam leta, hodiš bo treba v šoli! Da se bom moral sedaj pridno učiti, da bo kaj iz mene, je reklo moj oče. Ne vem še, kaj je to "nötli se", pa imam že tako neko temno slutnjo, kakor da to ni nič posebno pridjetnega.

* * *

18. septembra. — Ali nisem reklo, nisem li uganil!... Tega mi je že trebal, te "šole" in "uečenja"! Tiho in mirno moram se deti in pisati s pisalom črke na tablico. Moj sosed Lojsek pa riše vsakovrstne živali, to je mnogo lepše. Včeraj je narilis "gospoda učitelja". Izvrstno ga je zadel. Prav veselo je tu v šoli. Jaz hodiš, kar je to šolo, pa doma se že zopet prepirajo radi mene. Mati horče na vsak način hodiš po mene, da bi se medpotoma ne pretepal s tovarisi, in jaz se tako rad pretebam! Oče pravi, da naj se le pretebam, če, to je zdravo.

Ko sem pa enkrat prišel domov z velikim "rogom", je menila mati: "Je li to zdravo?" "Seveda", je odvrnil oče, "tako se bo naučil bolečine prenašati!" Potem zopet mati: "Ali bo Indijanc?"

* * *

23. maja 1907. — Kako mi ta vedni prepir radi moje vzgoje že preseda, ne morem niti dopovedati. Če ne bi bilo knjig o Indijancih, bi me spletlo ne veselilo nič več.

Včeraj sem dobil brata. Ko sem to zvedel, sem šel k očetu in mu rekel: "Oče, ker se vidva z mamom glede vzgoje otrok nikdar ne more sporazumi, bom pa jaz vzgajil novega brata."

Nato me je pa oče lepo za ušesa prijet in ven vrgel. Sedaj mi je pa zares vse eno. Moj dnevniki tu, napravil drugače.

Depresija na Dunaju pologoma izginja.

Tako številne in različne novotranskontinentalnih želez, črt, ki ce krožijo glede Dunaja, da je za tečajo iz vseh štirih delov sveta. tuje skoro nemogoče ustvariti si Najkrajša železniška pot iz Trsta jasno sliko o tem mestu ter iznajde Baltika vodi preko Dunaja in tudi najkrajša pot iz Pariza ali Carigrad. Po številnih in skrajno neprjetnih izkušnjah tekom preteklih par let, je Dunaj sedaj pol najbolj važnih prehodnih mest v Evropi.

Nekaj o kokainu.

Ljudske strasti so raznovrstne. Bolzni in manje, ki so se poletole človeštva, postajajo vedno številnejše. Bili so časi, ko Evropa še ni poznala mnogo umetnih vztok, ki so škodljivi in povzročajo celo smrt. Razna umetna sredstva in razni praski za omamljenje so v nemalem oziru vzročajoča velikokratno žalitvam od strani prebivalstva.

Ameriški potnik, ki pride na Dunaj, ne sme pozabiti nato, da si mora zagotoviti stanovanje vnaprej in če to ni mogoče mora priti na Dunaj v zgodnjih junijih urah, da ima do večera dosti časa preskrbeti si stanovanje. Hoteli pričevajo razreda so ponavadi vedno polni ter ne morejo rezervirati sob vnaprej. Če pa pride potnik ter gre ali se vozi od enega glavrega hotela do drugega, ki so vseči drugi poleg drugega, bo skorodno doveden na razpolago.

Razventega pa ne sme obiskovalec na Dunaju nikdar pozabiti, da se nahaja v mestu, ki je ravnokar ekrevalo od težke bolezni, ki je kaže v peščanju njegove občutljivosti. Sele leta 1881. se je pričel kokain prvič uporabljati kot zdravilo. Par let pozneje so konstituirali ameriški zdravniki kokainomanijo. Kokain je torej ameriškega izvora in kokainomanija starostila pniknika, ki se je vredno dobiti na svet. V Parizu in Berlinu je število njegovih žrtev naravnost ogromno. V Parizu se prodaja skrovina pod imenom "cocco". Nedavno je bil radi prodajanja opiuma arctiran v Parizu neki portugalski grof Harry Walden, ki je pred kratkim izvršil skupno z ženo samomor, je bil žrtev opuma.

Odkod izvira kokain in kdaj so ga začeli prvikrat uporabljati?

Citatelj se bodo gotovo čudili, da je komaj 70 let, odkar se uporablja kokain.

Neki ameriški zdravnik je leta 1856. konstatiral, da listi drevesa Coca (Erythroxylon Coca) povzročajo čuden vpliv na jezik, ki se kaže v peščanju njegove občutljivosti. Sele leta 1881. se je pričel kokain prvič uporabljati kot zdravilo. Par let pozneje so konstituirali ameriški zdravniki kokainomanijo. Kokain je torej ameriškega izvora in kokainomanija starostila pniknika, ki se je vredno dobiti na svet. V Parizu in Berlinu je število njegovih žrtev naravnost ogromno. V Parizu se prodaja skrovina pod imenom "cocco". Nedavno je bil radi prodajanja opiuma arctiran v Parizu neki portugalski grof Harry Walden, ki je pred kratkim izvršil skupno z ženo samomor, je bil žrtev opuma.

Pravljic bi mi tudi ne smeli pričevati, ja menil moj oče, ker to zastruplja otrokovo domisljitev in predstavlja stvari in dogodke, katerih nikdar ni bilo.

Moja stara mati se je zopet smetela in rekla: "Potem pa tudi ti, dragi zet, nesmeš pričevati pravljice tvojim volilcem, ker ti se tem ljudem predučeš, kar se še nikdar ni in tudi ne bo zgodilo!"

Če bi vedel, da napravim tak nimir v družini, bi mi bilo zares ljubše, da ne bi bil prišel na svet!

Pravljic bi mi tudi ne smeli pričevati, ja menil moj oče, ker to zastruplja otrokovo domisljitev in predstavlja stvari in dogodke, katerih nikdar ni bilo.

Pravljic bi mi tudi ne smeli pričevati, ja menil moj oče, ker to zastruplja otrokovo domisljitev in predstavlja stvari in dogodke, katerih nikdar ni bilo.

Pravljic bi mi tudi ne smeli pričevati, ja menil moj oče, ker to zastruplja otrokovo domisljitev in predstavlja stvari in dogodke, katerih nikdar ni bilo.

Pravljic bi mi tudi ne smeli pričevati, ja menil moj oče, ker to zastruplja otrokovo domisljitev in predstavlja stvari in dogodke, katerih nikdar ni bilo.

Pravljic bi mi tudi ne smeli pričevati, ja menil moj oče, ker to zastruplja otrokovo domisljitev in predstavlja stvari in dogodke, katerih nikdar ni bilo.

Pravljic bi mi tudi ne smeli pričevati, ja menil moj oče, ker to zastruplja otrokovo domisljitev in predstavlja stvari in dogodke, katerih nikdar ni bilo.

Pravljic bi mi tudi ne smeli pričevati, ja menil moj oče, ker to zastruplja otrokovo domisljitev in predstavlja stvari in dogodke, katerih nikdar ni bilo.

Zapadna Slovanska Zveza

USTANOVLJENA

5. JULIJA 1908

INKORPORIRANA

27. OKTOBRA 1908

WESTERN SLAVONIC ASSOCIATION

Glavni sedež: Denver, Colorado.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: JOHN PEKEC, 4459 Wash. St., Denver, Colo.

Predsednik: JOHN FAJDIGA, Box 53, Leadville, Colo.

Glavni tajnik: FRANK SKRABEC, 4822 Wash. St., Denver, Colo.

Zaplomnik: ROBERT ROBLECK, St. 5, Pueblo, Colo.

Glavni blagajnik: JOSIP VIDETIĆ, 4485, Logan St., Denver, Colo.

Zaplomnik: FRANK ZAITZ, 514 W. Cestnut St., Leadville, Colo.

NADZORNÍ ODBOR:

Predsednik: JOHN GERM, 817 East C. St.

MIHAEL KAPSCH, 508 N. Spruce St., Colo. Springs, Colo.

GEORGE PAVLAKOVICH, 4717 Grant St., Denver, Colo.

POROČNI ODBOR:

Predsednik: ANTON KOČLEVAR, 12-6 Berwind Ave., Pueblo, Colo.

JOHN KOCMAN, 1263 Mahren Ave., Pueblo, Colo.

FRANK CANJAR, 500-50

